EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.6.5.
COM(2019) 515 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Litvánia 2019. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2019. évi stabilitási programját

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Litvánia 2019. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2019. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Bizottság 2018. november 21-én elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2019. évi európai szemeszterét. Kellő figyelmet fordított az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérére. Az Európai Tanács a 2019. március 21-i ülésén jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2018. november 21-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Litvániát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott, amelyet az Európai Tanács a 2019. március 21-i ülésén jóváhagyott. A Tanács 2019. április 9-én elfogadta az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást (a továbbiakban: az euróövezetre vonatkozó ajánlás).

(2) Mivel Litvánia pénzneme az euró, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összefonódására, Litvániának gondoskodnia kell arról, hogy

1 OJ L 209, 2.8.1997, p. 1.

teljeskörűen és megfelelő időben végrehajtsa az euróövezetre vonatkozó ajánlást, melyet az alábbi 2. és 3. ajánlás tükröz. Ennek megfelelően a beruházási intézkedések a beruházások ösztönzésére vonatkozó második euróövezeti ajánlás kezelését, az oktatási intézkedések pedig a munkaerőpiac működésére vonatkozó harmadik euróövezeti ajánlás kezelését segítik.

(3) A Litvániára vonatkozó 2019. évi országjelentést[2] 2019.február 27-én tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2018. július 13-án elfogadott országspecifikus ajánlások és az előző években Litvániának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán Litvánia által elért eredményeket.

(4) 2019. május 10-én Litvánia benyújtotta 2019. évi nemzeti reformprogramját, majd 2019. április 30-án 2019. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

(5) A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok programozását a vonatkozó országspecifikus ajánlások figyelembevételével alakították ki. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól, hogy vizsgálja felül partnerségi megállapodását és releváns programjait, és javasoljon azokhoz módosításokat. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná az említett rendelkezést.[4]

(6) Litvánia jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik. A 2019. évi stabilitási programjában a kormány 2019-ben a GDP 0,4 %-ának, 2020-ban pedig a GDP 0,2 %-ának megfelelő államháztartási többletet tervez elérni, majd ezt követően a tervek szerint 2021-re a többlet GDP 0,1 %-ára csökken. Az újraszámított strukturális egyenleg[5] alapján a középtávú költségvetési célt – a GDP 1 %-ának megfelelő strukturális hiányt – a program időszaka alatt végig túl fogják teljesíteni. Emellett 2017-ben Litvánia a strukturális reformok végrehajtásához kapcsolódóan átmeneti eltérést kapott, mely eltérést három éven keresztül visznek tovább. A 2019. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2018-as 34,2 %-os értékről 2022-re várhatóan 32,9 %-ra csökken. Az említett költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. Ugyanakkor 2020-tól kezdődően a többletre vonatkozóan tervezett célok elérésének támogatásához szükséges intézkedések nincsenek kellőképpen kidolgozva. A Bizottság 2019. évi tavaszi előrejelzése szerint Litvánia strukturális hiánya 2019-ben a GDP 1 %-át, 2020-ban pedig 0,9 %-át teszi majd ki. Ugyanakkor rövid és középtávon szorosan nyomon kell követni a kiadások alakulását, különösen a bevételek stabilitását veszélyeztető

[2] SWD(2019) 1014 final.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

[4] COM(2014) 494 final.

[5] A Bizottság által a közös módszertannak megfelelően újraszámított, egyszeri és ideiglenes intézkedésektől mentes, ciklikusan kiigazított egyenleg.

lehetséges jövőbeli kockázatok fényében. Összességében a Tanács véleménye az, hogy Litvánia az előrejelzések szerint 2019-ben és 2020-ban meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.

(7) A kormány 2018 júniusában jogalkotási aktusokat fogadott el az oktatás, az egészségügy, az adózás, az informális gazdaság, a nyugdíjak és az innováció kulcsfontosságú területeit lefedő hat átfogó strukturális reformcsomag végrehajtásának érdekében.

(8) Litvánia további intézkedéseket hozott az árnyékgazdaság elleni küzdelem és az adózási fegyelem javítása érdekében. Bár ezek az intézkedések biztató eredményekkel szolgálnak, általánosságban adózási fegyelem továbbra is gyenge. Továbbra is Litvániában az egyik legnagyobb a héabevétel-kiesés az EU-ban. Az adózási fegyelem javítása tovább növelné a költségvetési bevételeket, és hozzájárulna a méltányosabb adórendszer kialakításához. Nem tettek intézkedéseket az adóalap kiszélesítésére olyan forrásokkal, amelyek kevésbé fogják vissza a növekedést. A környezetvédelmi és az ingatlanadók az európai uniós átlag alatt maradnak, és nem terveznek változtatásokat gépjármű-adóztatással vagy a magánszemélyekre vonatkozó úthasználati díjjal kapcsolatban.

(9) 2018 óta az állami nyugdíjakat automatikusan indexálják a bérköltségek növekedésének megfelelően. Az intézkedés a 2016-ban a GDP 6,9 %-át kitevő állami nyugdíjkiadásokat 2070-re várhatóan a GDP 5,2 %-ának megfelelő mértékűre csökkenti. Azonban a foglalkoztatás várható visszaesése miatt a nyugdíjak megfelelősége csökkenni fog, mivel a nyugdíjellátás nem fog tudni lépést tartani a bérnövekedéssel. Az átlagos helyettesítési arány – amely az átlagnyugdíjat az átlagbérhez viszonyítva fejezi ki – várhatóan fokozatosan csökkenni fog a mostanihoz képest, jóllehet már most az egyik legalacsonyabb szintű az Unióban. A jelenlegi jogszabályok szerint, ha a helyettesítési arány csökken, a kormánynak korrekciós intézkedéseket kell javasolnia. Az ilyen jövőbeli intézkedések a pontos jellegükkel és ütemezésükkel kapcsolatos bizonytalanság miatt nem szerepelnek az idősödésről szóló jelentésben, ugyanakkor kockázatot jelentenek az államháztartás fenntarthatósága szempontjából. Ha a teljes helyettesítési arány 2070-ig változatlan maradna, a nyugdíjkiadások a GDP 7 %-ára növekednének ahelyett, hogy az előre jelzett 5,2 %-ra csökkennének. Emiatt bizonytalan a nyugdíjszabályozás gyakorlati alkalmazása, és az, hogy idővel milyen következményei lennének a költségvetési fenntarthatóságra és a nyugdíjak megfelelőségére.

(10) Litvánia számára továbbra is jelentős kihívást jelent a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek magas aránya és a növekvő jövedelmi egyenlőtlenség, amelyek rontják az inkluzív gazdasági növekedési kilátásokat. A folyamatos gazdasági növekedés ellenére a litván társadalom számos tagja (pl. az idősek, a fogyatékkal élők, a gyermekek, az egyszülős háztartások és a munkanélküliek) különösen ki vannak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztődés veszélyének. Bár az elmúlt években javult a szociális védőháló, a litván adó- és szociális ellátórendszer korrekciós hatása és szociális védelmi kiadások GDP-hez viszonyított aránya továbbra is a legalacsonyabbak között van az Európai Unióban. Megtették az első lépéseket a nagyarányú szegénység és a jövedelmi egyenlőtlenség kezelése érdekében, mint például a „minimális fogyasztási szükséglet mennyiségének” bevezetése, az egyetemes gyermekellátás növelése és az öregségi nyugdíjak indexálása. A szegénység és az egyenlőtlenség tartósan magas szintje azonban azt mutatja, hogy az országnak még mindig hosszú utat kell megtennie ahhoz, hogy közeledjen szociális biztonság európai uniós átlagos szintjéhez, valamint azt, hogy

beruházásokra van szükség a társadalmi kirekesztettség kezelése érdekében. A veszélyeztetett csoportokra vonatkozó aktív befogadási stratégiák hatékonyabbak, ha jobban kombinálják a minimáljövedelem és a nyugdíjak megfelelőségét, a munkaerőpiaci aktiválást és a szociális szolgáltatások – köztük a gyermekgondozás és a szociális lakhatás – fokozott nyújtását.

(11) A munkaerőpiac a foglalkoztatás növekedése, és a kedvezőtlen demográfiai fejlemények, köztük a kivándorlás miatt is szűkült. A munkaképes korú népesség csökkenése okozta hatások enyhítése érdekében szükség van a humántőke-beruházásra és a munkaerőpiachoz való jobb hozzáférés biztosítására mindenki számára. A tartósan fennálló szakemberhiány és a strukturális munkaerőhiány fényében fontos, hogy Litvánia felgyorsítsa a minőség és hatékonyság javítására irányuló reformokat az oktatás minden szintjén, és biztosítsa a minőségi és befogadó oktatáshoz és képzéshez való egyenlő hozzáférést. A demográfiai hanyatlás nyomás alá helyezte az iskolahálózatot. A demográfiai változás olyan stratégiák bevezetését teszi szükségessé, amelyek mindenki számára biztosítják a magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférést, ugyanakkor biztosítják az iskolai hálózat hatékonyságát, és támogatják az iskolaösszevonások által érintett tanárokat. További jelentős lépésekre van szükség a több mint 40 állami és magánegyetemet és főiskolát magába foglaló felsőoktatási hálózat egységesítése érdekében. A szakképzési szolgáltatóknak korszerűsíteniük kell a tanterveiket, és emellett jobban igazodniuk kell a helyi és regionális munkaerőpiac igényeihez. A hatékony és könnyen hozzáférhető felnőttoktatási, átképzési és továbbképzési intézkedések – a szociális szolgáltatások biztosításával együtt – több embert vonhatnak be a munkaerőpiacra. A felnőttoktatásban való részvétel 2018-ban is alacsony maradt, 6,6 %, amely jóval alatta van a 11,1 %-os uniós átlagnak. A litván gazdaság profitálhat a készségek – többek között a digitális készségek – fejlesztésre, az innovációra és a hátrányos helyzetűek (például a fogyatékossággal élő személyek, valamint az idősebb, munkanélküli vagy inaktív felnőttek) jobb munkaerőpiaci integrációjára irányuló beruházásokból. Tágabb összefüggésben a szociális partnerek kapacitásának erősítése fontos szerepet játszik szerepvállalásuk előmozdításában.

(12) A gyenge egészségügyi eredmények és az egészségügyi beruházások alacsony volumene továbbra is kihívást jelentenek. Változatlanul számottevő lehetőség van az erőforrások felhasználásának racionalizálására azáltal, hogy a fekvőbeteg-ellátást a járóbeteg-ellátásra helyezik át. A kórházi szolgáltatások igénybevétele továbbra is magas, a krónikus betegségek esetében magas a kórházi ápolás aránya, míg a kórházi ágyak kihasználtsági aránya pedig viszonylag alacsony. A kórházi erőforrások felhasználásának további racionalizálása és az alapellátás – az egészségügyi személyzetet is ideértve –megerősítését célzó beruházások szükségesek a hatékonyság növeléséhez és az egészségügyi eredmények javításához. A rossz egészségügyi eredmények egyik fő oka továbbra is az ellátás minősége. Az ellátás minőségének javítására irányuló intézkedések széttagoltak, az akkreditáció kihasználtsága az alapellátásban igen alacsony, a kórházakban pedig nem alkalmazzák az akkreditációs rendszert. A betegségmegelőzési intézkedésekbe való beruházás különösen alacsony. Ezen kívül a betegségmegelőzési intézkedések helyi szintű megerősítése érdekében folytatott intézkedésekből hiányzik az átfogó jövőkép, valamint hátrányosan érinti őket a közegészségügyi irodák és az alapellátás közötti együttműködés hiánya. Végül, az egészségügyi kiadások alacsony szintje, továbbá a paraszolvencia viszonylag magas és a betegek által közvetlenül fizetett térítések magas aránya negatív hatással vannak az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférésre.

(13) Hoztak bizonyos intézkedéseket a korrupció elleni küzdelem terén, de még mindig hiányzik a érdekeltségi nyilatkozatok integrált nyilvántartása. A visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozó törvény alkalmazásáról szóló jogszabályt 2018-ban fogadták el, a lobbitevékenységet szabályozó új törvény pedig jelenleg megvitatás alatt áll. Az egészségügyi rendszer korrupció kezelésében továbbra is szabálytalanságok fordulnak elő.

(14) A beruházások GDP-hez viszonyított aránya Litvániában mind az EU, mind más balti országok átlaga alatti. Litvániában az innováció szintje és a vállalkozások technológiai abszorpciós kapacitása alacsony. Nagyobb volumenű beruházásra van szükség a kutatás és innováció területén, különösen a magánszektorban. Ez fellendítené a termelékenységet, amely a közelmúltbeli fellendülés ellenére jóval az uniós szint alatt marad. Az információs és kommunikációs technológiai szakemberek hiánya rámutat a digitális készségekbe való beruházás szükségességére. Ezek a készségek támogatják a versenyképességet, az innovációt és alkalmassá teszik Litvániát az új technológiák befogadására, továbbá a tudásalapú és nagyobb hozzáadott értéket képviselő gazdaság felé történő elmozdulás elősegítésére.

(15) A gazdaság viszonylag erőforrás-igényes, nagyban függ az energia- és anyagbehozataltól. Az erőforrás-termelékenység alacsony, miközben az energiafogyasztás magas, különösen a lakossági és a közlekedési ágazatokban. Az energiahatékonysági beruházások növelése – különösen az építőipari ágazatban és a megújuló forrásokból történő hazai energiatermelésben – „kizöldítené”a gazdaságot, amelyet így fenntarthatóbb növekedési pályára állítana, miközben csökkentené az energia-behozataltól való függést is.

(16) Litvánia nemzetközi megközelíthetősége továbbra is gyenge a vasúti, közúti, tengeri és légi közlekedés terén, ezért jobban integrálni kell Európa többi részével. A jobb közlekedési összeköttetés növelné a gazdaság termelékenységét, lehetővé téve, hogy teljes mértékben kihasználja az egységes piac előnyeit. A közlekedési ágazat teljesítménye messze elmarad az uniós átlagtól a TEN-T közúti és vasúti hálózatok, a közlekedési ágazatban végrehajtott kutatási és innovációs beruházások, a fenntarthatósági szempontok valamint a közúti biztonság tekintetében. A vasúti közlekedést a kelet-nyugati irányú forgalomáramlás uralja, miközben az észak-déli tengely továbbra is alulfejlett. Ezért jelentős beruházásokra van szükség egy fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenálló, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T hálózat kifejlesztése, és annak hozzáférhetősége valamint a fenntartható városi mobilitás előmozdítása érdekében. Ezenkívül az elmúlt 5 évben jelentősen nőtt a közúti közlekedésből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Litvánia villamosenergia-rendszerének a kontinentális európai hálózattal való összehangolása kulcsfontosságú a villamosenergia-ellátás biztonságának garantálásához az egész balti-tengeri régióban.

(17) Litvániában elmúlt két évtizedben nőttek a regionális egyenlőtlenségek, és meghaladják az uniós átlagot. Litvánia gyors gazdasági konvergenciájának előnyei nagymértékben a két nagyvárosi területre koncentrálódnak. A legtöbb, a lakosság közel 55 %-át befogadó, túlnyomóan vidéki térségekben a népesség nagymértékű csökkenése tapasztalható, amit tovább súlyosbít a minőségi közszolgáltatások elérhetőségének csökkenése. Az országon belüli jelentős társadalmi-gazdasági különbségek azt mutatják, hogy egyes régiók sajátos beruházási igényekkel rendelkeznek. Továbbra is kihívást jelent a Litvánián belüli szomszédos területek közötti kapcsolatok erősítése, a közlekedést és a digitális összeköttetéseket is beleértve.

(18) Az állami beruházások hatékonyságának növelése érdekében a litván hatóságok aktualizálták az állami költségvetésből finanszírozott beruházási projektek előkészítésének és kiválasztásának szabályait. Az új beruházási projekteket 2018 óta költség-haszon elemzéssel kell vizsgálni, és további kiválasztási kritériumoknak kell megfelelniük. Bár ez jelentős első lépés, többre van szükség ahhoz, hogy maximalizálják a közberuházásoknak a hosszú távú növekedési potenciál növelésére és a növekvő regionális egyenlőtlenségek kezelésére gyakorolt hatását. A hatóságok megkezdték az állami költségvetési rendszer felülvizsgálatát a célból, hogy meghosszabbítsák a költségvetési tervezés időtartamát és megerősítsék a kiadások és az általános gazdasági célok közötti kapcsolatot. Elengedhetetlen annak biztosítása, hogy az új stratégiai beruházás-tervezési rendszer készen álljon a 2021–2023-as költségvetés-tervezési folyamatra és a 2021-es új EU-finanszírozási ciklus kezdetére.

(19) Litvánia nem rendelkezik egységes kutatási és innovációs stratégiával. A szakterületet szétszabdalt szakpolitikai intézkedések és a szinergiákat nélkülöző támogatási mechanizmusok sokasága jellemzi. A kutatási és innovációs szakpolitikák támogatását eltérő felfogásban megközelítő több végrehajtó ügynökség létezése még bonyolultabbá teszi azt az irányítási rendszert, amely a jelek szerint korlátozza a rendelkezésre álló eszközök tárházához való hozzáférést. Ez a helyzet különösen káros a kutatói-vállalkozói együttműködés szempontjából, és akadályozza az innovatív tevékenységet. A kutatási és innovációs politikáért felelős Gazdasági és Innovációs Minisztérium, valamint az Oktatási és Tudományügyi Minisztérium közötti új feladatmegosztás még nem segíti elő egy olyan szinergikus támogatási programokra épülő koherens szakpolitikai keret kialakítását, amely a potenciális kedvezményezettek számára kialakított, egyablakos ügyintézési rendszeren keresztül lenne elérhető.

(20) A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó uniós alapok programozása hozzájárulhat az ajánlásokban azonosított egyes hiányosságok kezeléséhez, különösen az országjelentés[6] D. mellékletében ismertetett területeken. Ez lehetővé tenné Litvánia számára, hogy az azonosított ágazatok tekintetében a lehető legoptimálisabban, a regionális különbségeket is figyelembe véve használja fel az említett alapokat.

(21) A 2019. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a litván gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2019. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2019. évi stabilitási programot és a 2019. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Litvániának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. A Bizottság figyelembe vette nemcsak azoknak Litvánia fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.

(22) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2019. évi stabilitási programot, és azt a véleményt[7] fogalmazta meg, hogy Litvánia az előrejelzések szerint meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.

[6] SWD(2019) 1014 final.

[7] Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében.

AJÁNLJA, hogy Litvánia 2019-ben és 2020-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Javítsa az adózási fegyelmet, és terjessze ki az adóbázist a növekedést kevésbé visszafogó forrásokra. Kezelje a jövedelmi egyenlőtlenségeket, a szegénységet és a társadalmi kirekesztődést, többek között az adó- és ellátási rendszer kialakításának javítása révén.

2. Javítsa a minőséget és a hatékonyságot minden oktatási és képzési szinten, beleértve a felnőttoktatást is. Javítsa az egészségügyi rendszer minőségét, megfizethetőségét és hatékonyságát.

3. Állítsa a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitika középpontjába – a regionális különbségeket is figyelembe véve – az innovációt, az energia- és erőforrás-hatékonyságot, a fenntartható közlekedést és az energiahálózatok összekapcsolását. Ösztönözze a termelékenység növekedését az állami beruházások hatékonyságának javításával. Dolgozzon ki koherens szakpolitikai keretet a tudomány és a vállalkozások közötti együttműködés támogatására, valamint a kutatási és innovációs végrehajtó ügynökségek konszolidálására.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök